

پیش‌بینی سلامت عمومی براساس مؤلفه‌های خودشفقتنی در دانشجویان دختر دارای تجربه‌ی شکست عاطفی دانشگاه‌های اهواز

Abbas Aman Alahi^۱ - Koثر Tardoust^۲ - Khald Achanani^۳

تاریخ دریافت: ۹۲/۴/۲۰ - تاریخ پذیرش: ۹۳/۱/۲۵

چکیده

هدف از پژوهش حاضر پیش‌بینی سلامت عمومی براساس مؤلفه‌های خودشفقتنی (خودمهربانی، خودقضاوتی، انسانیت مشترک، انزوا، ذهن‌آگاهی و شناخت بیش از حد) در دانشجویان دختر دارای تجربه‌ی شکست عاطفی دانشگاه‌های شهر اهواز بود. روش پژوهش حاضر همبستگی و از نوع پیش‌بین بود و آزمودنی‌های آن را ۱۹۰ دانشجوی دارای تجربه‌ی شکست عاطفی در طی یک سال گذشته تشکیل می‌دادند. انتخاب گروه نمونه به روش نمونه‌گیری هدفمند انجام شد. ابزارهای گردآوری داده‌ها شامل پرسش‌نامه‌های سلامت عمومی گلدنبرگ و خودشفقتنی نف بود. برای تحلیل داده‌ها از روش تحلیل ممیز استفاده شد. نتایج به دست آمده نشان داد که ترکیب خطی متغیرهای پژوهش قادر به پیش‌بینی سلامت عمومی در دانشجویان دختر دارای تجربه‌ی شکست عاطفی دانشگاه‌های شهر اهواز است. همچین در تحلیل ممیز به روش گام به گام مشخص گردید که کارآمدترین متغیرها در پیش‌بینی سلامت عمومی به ترتیب شناخت بیش از حد و انسانیت مشترک هستند. در بررسی متغیرها به صورت جداگانه نیز مشخص گردید که همه‌ی متغیرها شامل خودمهربانی، خودقضاوتی، انسانیت مشترک، انزوا، ذهن‌آگاهی و

۱. استادیار گروه مشاوره دانشگاه شهید چمران اهواز a.amanelahi@scu.ac.ir

۲. کارشناس ارشد مشاوره خانواده دانشگاه شهید چمران اهواز

۳. استادیار گروه مشاوره دانشگاه شهید چمران اهواز

شناخت بیش از حد، پیش‌بین‌های معنی‌داری برای سلامت عمومی در دانشجویان دختر دارای تجربه‌ی شکست عاطفی در دانشگاه‌های شهر اهواز می‌باشند.

کلیدواژه: خودشققتنی، سلامت عمومی، شکست عاطفی

مقدمه

پایان رابطه‌ی عاشقانه یکی از ناراحت‌کننده‌ترین و مخرب‌ترین حوادث زندگی است. در واقع، پیامدهای منفی طلاق به خوبی ثبت شده‌اند (کیکلت- گلاسر، فیشر، اگروکی، استوت، اسپایکر و گلاسر^۱، ۱۹۸۷)، فروپاشی روابط عاشقانه‌ی غیرزنناشویی نیز برای ایجاد غم و اندوه و خشم، به اندازه کافی قدرتمند است (اسبارا^۲، ۲۰۰۶) و عمیق‌ترین ناامنی افراد را آشکار می‌کند (دیویس، شیور و ورنون^۳، ۲۰۰۳).

اکثر افراد سقوط در عشق را به عنوان یک فرایند خودکار و تا حد زیادی غیرقابل‌کنترل تجربه می‌کنند (مورگان^۴ و شیور، ۱۹۹۹). اکثر ادبیات اولیه مربوط به روابط عاشقانه بر نتایج آسیب‌زای منفی و بالقوه‌ی مرتبط با فروپاشی رابطه‌ی عاشقانه تأکید کرده‌اند (پرایمیو^۵، ۲۰۱۳). شکست در رابطه‌ی عاشقانه رویدادی است که فرد را از نظر سلامت عمومی^۶ در وضعیت بدی قرار می‌دهد. فروپاشی روابط عاشقانه با پاسخ‌های پریشانی تا واکنش‌های عاطفی شدید و بدینانه (فیشر، براون، آرون، استرانگ، و ماشک^۷، ۲۰۱۰)، و متعاقب آن افزایش مصرف مواد (فلمینگ، وايت، آوسترل، هایرتی و کاتالانو^۸، ۲۰۱۰)، و اقدام به خودکشی جدی (دونالد، داور، کوریه- ولزو جونز^۹، ۲۰۰۶) همراه بوده است. فرد شکست خورده احساس گناه کرده و حتی علائم جسمانی مانند سردرد و بی‌نظمی در

1. Kiecolt-Glaser, Fisher, Ogracki, Stout, Speicher, & Glaser

2. Sbarra

3. Davis, Shaver, & Vernon

4. Morgan

5. Primeau

6. general health

7. Fisher, Brown, Aron, Strong, & Mashek

8. Fleming, White, Oesterle, Haggerty, & Catalano

9. Donald, Dower, Correa-Velez, & Jones

خواب را تجربه می‌کند (اکرت^۱، سال ۱۹۹۸، به نقل از ایستوک، فنکل، کریشنیمیورتی و لاونساین^۲، ۲۰۰۷). انحلال روابط عاشقانه از لحاظ تجربی با انواع پاسخ‌های منفی جسمی و روانی، اعم از اضطراب، افسردگی، آسیب‌شناسی روانی، تنها‌بی، سرکوبی سیستم ایمنی، بیماری‌های جسمی کشنده و غیرکشنده یا تصادفات، و کاهش طول عمر به وسیله‌ی مرگ فوری از طریق خودکشی و یا قتل همراه بوده است (کیکلت-گلاسر و نیوتون^۳، ۲۰۰۱). انحلال رابطه به عنوان یک رویداد منفی تجربه می‌شود که ممکن است به عنوان یک شکست شخصی ادراک شود و برسلامتی افراد تأثیر بگذارد (راتو^۴، ۲۰۰۷).

فروپاشی روابط عاشقانه را می‌توان به وسیله‌ی نشانه‌های قلب شکسته و سوگ تشریح کرد (رافائل، ماینکوودابسون^۵؛ ۲۰۰۱؛ پریجسن و جیکوبز^۶، ۲۰۰۱) که معمولاً، این علائم با از دست دادن از طریق مرگ همراه بوده‌اند، هرچند که این علائم می‌توانند به دنبال از دست دادن‌های دیگری مانند طلاق و فروپاشی روابط عاشقانه نیز رخ دهند (پریجسن و جیکوبز، ۲۰۰۱، دیویس و همکاران، ۲۰۰۳). بررسی تحقیقات منابع مختلف عنوان می‌کند که فروپاشی روابط عاشقانه، همانند از دست دادن‌هایی به دنبال مرگ یا طلاق، می‌تواند به علائم سوگ از جمله افکار مزاحم، مشکل در کنترل افکار مزاحم و بی‌خوابی و همچنین سندروم دل شکستگی و به خطرافتادن عملکرد سیستم ایمنی بدن منجر شود (فیلد^۷، ۲۰۱۱). اختلالات خواب توسط ۴۳٪ از افراد سوگوار در یک نمونه گزارش شده است (بیسکانتی، برگمن و بوکر^۸، ۲۰۰۴)، و خواب کم در افسردگی مربوط به سوگ اشاره شده است (مکدرموت، پریگرسون، رینولد، هاک، دوو همکاران^۹، ۱۹۹۷). در یک مطالعه‌ی انجام شده، دانشجویان دانشگاه که فروپاشی روابط عاشقانه را تجربه کرده

1. Akert

2. Eastwick, Finkel, Krishnamurti, & Loewenstein

3. Newton

4. Ratto

5. Raphael, Minkov, & Dobson

6. Prigerson, & Jacobs

7. Field

8. Bisconti, Bergeman, & Boker

9. McDermott, Prigerson, Reynolds, Houck, Dew, & et all

بودند، نمرات بالا در افکار مزاحم، مشکل در کنترل افکار مزاحم و مقیاس بی‌خوابی کسب کرده بودند (فیلد، دیگو، پلایز، دیدس، و دلگادو^۱، ۲۰۰۹). همچنین انحلال در روابط غیرزاوشی با سطوح پایین تر رضایت از زندگی و افزایش ناراحتی‌های روانی (رویدز، کامپ‌داش، آتکینز، استنلی و مارکمن^۲، ۲۰۱۱) و خشم و عصبانیت باقی مانده (اسبارا و ایمری^۳، ۲۰۰۵) همراه است.

وجود برخی از افرادی که اختلال روانی یا جسمانی کمی گزارش می‌کنند، و کسانی که غم و اندوه و خشم (اسبارا و ایمری، ۲۰۰۵)، شناخت‌های منفی (بوئلن و رینتس^۴، ۲۰۰۹)، کاهش در رضایت زندگی (رویدز و همکاران، ۲۰۱۱)، سلامتی جسمی پایین (اسبارا، لاوو پورتلی^۵، ۲۰۰۱)، و بروز اختلالات روانی مانند افسردگی عمده (مونرو، روید، سیلی و لیونسون^۶، ۱۹۹۹) را تجربه می‌کنند نشان می‌دهد تفاوت‌های فردی گسترده‌ای در واکنش به فروپاشی روابط عاشقانه وجود دارد (فیلد، ۲۰۱۱).

یکی از عواملی که موجب ایجاد این تفاوت می‌شود خودشفقتی^۷ است. نف^۸ (۲۰۰۳) خودشفقتی (SC) را متشکل از سه جزء اصلی تعریف کرده است: خودمهربانی^۹ در مقابل خودقضاوی^{۱۰}، انسانیت مشترک^{۱۱} در مقابل انزوا^{۱۲} و ذهن‌آگاهی^{۱۳} در مقابل شناخت بیش از حد^{۱۴}. خودمهربانی شامل مهربان بودن، مراقبت و درک نسبت به خود در هنگام احساس درد و رنج است، درد و رنجی که هم از حوادث غیرقابل کنترل زندگی و

1. Diego, Pelaez , Deeds, & Delgado

2. Rhoades, Kamp Dush, Atkins, Stanley, & Markman

3. Emery

4. Boelen, & Reijntjes

5. Law, & Portley

6. Monroe, Rohde, Seeley, & Lewinsohn

7. self compassion

8. Neff

9. self-kindness

10. self-judgment

11. common humanity

12. isolation

13. mindfulness

14. over-identification

هم از کاستی‌ها و شکست‌های شخصی سرچشمه می‌گیرد که در مقابل مؤلفه‌ی خودقضاوتی قرار می‌گیرد (گیلبرت، بالدوین، آیرن، باسیوس و پالمر^۱، ۲۰۰۶). انسانیت مشترک شامل به رسمیت شناختن این موضوع است که همه انسان‌ها ناقص هستند، که همه افراد شکست می‌خورند و اشتباه می‌کنند و اینکه ما در درد و رنج هایمان تنها نیستیم که در مقابل مؤلفه‌ی انزوا قرار می‌گیرد. ذهن‌آگاهی شامل آگاه بودن از تجربیات لحظه‌ی حال به شیوه‌ای روشن و متعادل است (براون و رایان^۲، ۲۰۰۳)، به طوری که نه جنبه‌های ناخوشایند خود و زندگی نادیده گرفته می‌شود و نه در مورد آن‌ها نشخوار می‌شود که در مقابل مؤلفه‌ی شناخت بیش از حد قرار دارد. تحقیقات نشان می‌دهند که خودشفقتی به طور قوی با سلامت روانی مرتبط است. افراد با سطوح بالاتر خودشفقتی سطوح پایین ترافسردگی، اضطراب، نشخوار فکری و سرکوب فکر را در مقایسه با افرادی که فاقد خودشفقتی هستند گزارش می‌دهند (نف، ۲۰۰۳؛^۳ نف، کریک پاتریک و ریود، ۲۰۰۷). افراد دارای خودشفقتی بالا شادی، خوش‌بینی، رضایت از زندگی، انگیزه‌ی درونی بیشتر و همچنین سطوح بالاتری از هوش هیجانی، مهارت‌های مقابله، هوش و انعطاف‌پذیری را نسبت به کسانی که به شدت خودشان را مورد انتقاد قرار می‌دهند گزارش می‌کنند (نف، ۲۰۰۳؛^۴ نف، هسیه و دیجیتیریت^۵، ۲۰۰۵، نف، کریک پاتریک و ریود، ۲۰۰۷، نف، ریود و کریک پاتریک، ۲۰۰۷). گیلبرت و پراکتر^۶ (۲۰۰۶) خاطرنشان کرده‌اند که خودشفقتی بهبود سلامت روان شناختی را با گذشت زمان پیش‌بینی می‌کند. پژوهش یارنل^۷ و نف (۲۰۱۲) هم بیانگراین بود هرچه سطح خودشفقتی در فردی بالاتر باشد، آن فرد اصالت بیشتر و سطوح پایین تراآشفتگی عاطفی را در موقعیت‌های پراسترس نشان خواهد داد.

1. Gilbert, Baldwin, Irons, Baccus, & Palmer

2. Ryne

3. Kirkpatrick, & Rude

4. Hsieh, & Dejitterat

5. Procter

6. Yarnell

یکی از دلایل عمدی مراجعه‌ی دانشجویان به مراکز مشاوره‌ی دانشگاه پایان رابطه‌ی عاشقانه است. دانشجویان با درجات متفاوتی از انعطاف‌پذیری با این حوادث مقابله می‌کنند. برخی نسبتاً راحت، از طریق یادگیری از تجربه‌ی خود، با این مسئله کنار می‌آیند، در حالی که افراد دیگر با اختلالات قابل توجهی در خلق و خود عملکرد، به صورت حاد و مزمن، رو برو می‌شوند. نامیدی برخی از دانشجویان آنقدر شدید است که در پی رد عاشقانه اقدام به خودکشی می‌کنند. بنابراین علاقه‌ی نظری و بالینی درک آن دسته از متغیرهای افتراقی است که باعث انعطاف‌پذیری بالا و پایین در از دست دادن روابط عاشقانه در اوایل بزرگسالی می‌شود. وجود متغیرهایی که به شناسایی آسیب‌پذیرین افراد که به احتمال زیاد به سختی قادر به مقابله و سازگاری هستند جهت پیشگیری کمک خواهد کرد (گیلبرت و سیفرس^۱، ۲۰۱۱). بنابراین پژوهش حاضر به دنبال پیش‌بینی سلامت عمومی دختران دارای تجربه‌ی شکست عاطفی براساس مولفه‌های خودش فقط به عنوان یکی از ویژگی‌های شخصی می‌باشد.

فرضیه‌های پژوهش

فرضیه‌ی اصلی:

ترکیب خطی متغیرهای خودمهربانی، خودقضاؤی، انسانیت مشترک، ازوا، ذهن‌آگاهی و شناخت بیش از حد، افراد شکست خورده‌ی عاطفی دارای سلامت عمومی بالا را از افراد دارای سلامت عمومی پایین متمایز می‌نماید.

فرضیه‌های فرعی

۱- خودمهربانی به طور منفی سلامت عمومی پس از شکست عشقی را پیش‌بینی می‌کند.

- ۲- خودقضاوتی به طور مثبت سلامت عمومی پس از شکست عشقی را پیش‌بینی می‌کند.
- ۳- انسانیت مشترک به طور منفی سلامت عمومی پس از شکست عشقی را پیش‌بینی می‌کند.
- ۴- انزوا به طور مثبت سلامت عمومی پس از شکست عشقی را پیش‌بینی می‌کند.
- ۵- ذهن‌آگاهی به طور منفی سلامت عمومی پس از شکست عشقی را پیش‌بینی می‌کند.
- ۶- شناخت بیش از حد به طور مثبت سلامت عمومی پس از شکست عشقی را پیش‌بینی می‌کند.

روش پژوهش

پژوهش حاضریک پژوهش همبستگی از نوع پیش‌بین (تحلیل تمیز) بود و با هدف پیش‌بینی عضویت گروهی (افراد دارای سلامت عمومی بالا و سلامت عمومی پایین) و دستیابی به معادله‌ی ممیز طراحی شده بود. جامعه‌ی آماری این پژوهش، دانشجویان دختردانشگاه‌های شهر اهواز بودند که تجربه‌ی یک شکست عاطفی در یک سال گذشته را داشتند و حداقل سه ماه از شکست عاطفی آنها می‌گذشت. افراد دارای شکست‌های عاطفی ناشی از طلاق و پایان روابط زناشویی، وارد نمونه نشدند براین اساس به روش نمونه گیری هدفمند و نمونه گیری گلوله برای با مراجعه به خوابگاه‌های دانشجویی ۱۹۰ دختر انتخاب شدند براساس نمره‌ی برش پرسشنامه‌ی سلامت عمومی گلدبرگ (۱۹۹۹) (نمره ۲۳) در دو گروه "نمره سلامت عمومی بالا" (۱۲۶ نفر) و "نمره سلامت عمومی پایین" (نمره ۷۴) قرار گرفتند.

شیوه اجرا. از آنجاکه نمونه این پژوهش شامل افرادی می‌شد که شکست عاطفی را تجربه کرده باشند و شکست عاطفی نیز یک تجربه محترمانه است، پیدا کردن دانشجویان در مکان مناسبی که بهراحتی بتوانند به تجربه شکستشان اذعان و

پرسشنامه‌ها را پرکنند اهمیت زیادی داشت. بنابراین برای جستجوی این افراد به خوابگاه‌های دانشجویی مراجعه شد و پس از جلب اعتماد آنها در مورد محرمانه ماندن اطلاعاتشان، افرادی که در سال گذشته شکست عاطفی را تجربه کرده بودند انتخاب شدند و پس از توضیح درباره نحوه پاسخ‌دهی پرسشنامه‌های پژوهش در اختیار آنها قرار گرفت. در پایان از شرکت کنندگان درخواست شد اگر افراد دیگری را می‌شناسند که شکست عاطفی را تجربه کرده‌اند معرفی کنند، سپس با مراجعه به این افراد و جلب همکاری آنها پرسشنامه‌های پژوهش جهت تکمیل در اختیار آنها قرار گرفت.

ابزارهای پژوهش

پرسشنامه‌ی سلامت عمومی (GHQ-28): این پرسشنامه در سال ۱۹۷۲ توسط گلدبرگ جهت تفکیک موارد مبتلا به اختلالات روانی ساخته شده است و می‌تواند وجود یک اختلال را در فرد تعیین کند. متن پرسش‌ها درباره‌ی وضع کسالت و ناراحتی‌ها و به طور کلی سلامت عمومی فرد با تأکید بر مسائل روان‌شناختی، جسمانی و اجتماعی او در زمان حال است و در همه‌ی سؤال‌ها آزمودنی باید گزینه‌هایی را که با اوضاع و احوال او بیشتر مطابقت دارد مشخص نماید و نیزیک ابزار کوتاه غربالگری است که اضطراب و مشکلات خواب، مسائل چسمانی، اختلال در عملکرد اجتماعی و افسردگی را نشان می‌دهد این تست مشتمل بر ۴ خرده مقیاس فرعی علائم جسمانی (۱-۷)، اضطراب و اختلال خواب (۸-۱۴)، اختلال درکنش اجتماعی (۱۵-۲۱) و افسردگی (۲۲-۲۸) است (حسینی، احقر، اکبری و شریفی، ۱۳۸۷).

تمام گویه‌های پرسشنامه‌ی سلامت عمومی دارای ۴ گزینه هستند و دونوع روش نمره‌گذاری برای این گزینه‌ها وجود دارد. در یک روش گزینه‌های آزمون به صورت (۰، ۱، ۰، ۰)، ۱) نمره‌گذاری می‌شوند. در نتیجه نمره‌ی فرد از صفرتا ۲۸ متغیر خواهد بود. روش دوم نمره‌گذاری، لیکرت است که براساس این شیوه‌ی نمره‌گذاری هریک از سؤال‌های ۴

درجه‌ای آزمون به صورت (۰، ۱، ۲، ۳) می‌باشد و در نتیجه نمره‌ی کل یک فرد از صفرتا ۸۴ متغیر خواهد بود. در هر دو روش نمره‌گذاری نمره‌ی کمتر بیانگر بهداشت روانی بهتر می‌باشد (تقوی، ۱۳۸۰). در این پژوهش از روش نمره‌گذاری لیکرت استفاده شده است. در پژوهش تقوی (۱۳۸۰) روایی همزمان پرسشنامه‌ی سلامت عمومی با پرسشنامه‌ی بیمارستان میدلکس (کراون و کریسب^۱، ۱۹۶۶) در سطح ۰/۰۱ معنی دار شد. روایی سازه‌ی این ابزار نیز در حد مطلوب گزارش شد. تقوی (۱۳۸۰) اعتبار پرسشنامه‌ی سلامت عمومی را از سه روش بازارآمایی، دونیمه کردن و آلفای کربنباخ مورد بررسی قرارداد که به ترتیب ضرایب پایایی ۰/۷۲، ۰/۹۳ و ۰/۹۰ حاصل گردید. آلفای کربنباخ محاسبه شده در پژوهش تقوی (۱۳۸۰) برای زیرمقیاس‌های علائم جسمانی، اضطراب و بی‌خوابی، اختلال در کارکرد اجتماعی و افسردگی به ترتیب برابر با ۰/۷۶، ۰/۸۴، ۰/۶۱ و ۰/۸۸ و در پژوهش حاضر به ترتیب ۰/۸۰، ۰/۸۴، ۰/۷۶ و ۰/۸۵ به دست آمد. براساس این پرسشنامه افرادی که نمرات بالا به دست می‌آورند دارای سلامت عمومی پایین‌تری هستند.

ب- پرسشنامه‌ی خودشفقتی: پرسشنامه‌ی ۲۶ ماده‌ای خودشفقتی برای ارزیابی کلی خودشفقتی توسط نف در سال ۲۰۰۳ (a) طراحی شد. اجزای سازنده‌ی این پرسشنامه اگرچه از لحاظ مفهومی با هم متفاوت هستند، اما به لحاظ نظری به هم مرتبط هستند: انسانیت مشترک (SCS-CH)، ذهن‌آگاهی (SCS-M) و خودمهربانی (SCS-SK). اگرچه ساختار اصلی با این سه جنبه تعریف شده بود (نف، ۲۰۰۳ آ)، اما تحلیل عاملی، شش خرده‌مقیاس را نشان داد که نشان دهنده‌ی جنبه‌های مثبت و منفی هروجه می‌باشدند (نف، ۲۰۰۳ ب). این شش خرده‌مقیاس‌ها عبارتند از: خودمهربانی، خودقضاؤی، انسانیت مشترک، انزوا، ذهن‌آگاهی و شناخت پیش از حد (نف، ۲۰۰۳ آ). ماده‌ها برای پی بردن به اینکه پاسخ‌دهندگان در شرایط دشوار نسبت به خودشان چگونه عمل می‌کنند طراحی شده‌اند (به عنوان مثال هنگامی که شرایط واقعاً دشواری پیش می‌آید،

به خودم سخت می‌گیرم) و با استفاده از مقیاس لیکرت از ۱ (تقریباً هرگز) تا ۵ (تقریباً همیشه) درجه‌بندی شده‌اند (نف، ۲۰۰۳ آ).

در تحقیق نف (۲۰۰۳ ب) نتیجه‌ی روایی همزمان خودشفقتی با پرسشنامه‌های دیگر این‌گونه به دست آمد: بین خودشفقتی و خردۀ مقیاس انتقاد از خود پرسشنامه‌ی تجارب افسردگی بلات، دافلیتی و کواینلن^۱ (۱۹۷۶) رابطه‌ی منفی و معناداری، و بین خودشفقتی و مقیاس ارتباط اجتماعی^۲ (لی و رابین^۳، ۱۹۹۵) رابطه‌ی مثبت و معناداری به دست آمد. در پژوهش حاضر همبستگی خودشفقتی با پرسشنامه‌ی افسردگی بک^۴ (بک، وارد، مندلسون، مک واریوچ^۵، ۱۹۶۱، ۰/۷۴-۰) و با فرم صفت پرسشنامه‌ی اضطراب حالت- صفت اسپیلبرگر^۶ (اسپیلبرگر، گرسیوچ و لیوشن^۷، ۱۹۷۶-۰/۷۶) به دست آمد. ضریب پایایی بازآزمایی مقیاس خودشفقتی در تحقیق نف (۲۰۰۳ ب) ۰/۹۳ به دست آمد. در پژوهش حاضر پایایی خردۀ مقیاس خودمهربانی، خودقضاوی، انسانیت مشترک، انزوا، ذهن‌آگاهی و شناخت بیش از حد و همچنین کل پرسشنامه به روش آلفای کرونباخ به ترتیب ضرایب ۰/۷۵، ۰/۷۴، ۰/۷۲، ۰/۵۹، ۰/۷۹، ۰/۶۷ و ۰/۶۸ به دست آمد.

یافته‌های پژوهش

میانگین و انحراف معیار سن گروه نمونه ۲۲.۵۴ و ۳۰.۱۴، و حداقل و حداکثر سن آنها ۱۸ و ۳۶ سال بود. فراوانی و درصد مقطع کارданی ۲ و ۱/۱، مقطع کارشناسی ۱۲۲ و ۶۴/۲، مقطع کارشناسی ارشد ۵۰ و ۲۶/۳ و مقطع دکترا ۱۶ و ۸/۴ بود. اطلاعات مربوط به شاخص‌های توصیفی گروه نمونه در جدول ۱ ارائه شده است. در این جدول میانگین

1. Blatt, D'Afflitti, and Quinlan's Depressive Experiences Questionnaire

2. Social Connectedness Scale

3. Robbins

4. The Beck Depression Inventory

5. Ward, Mendelson, Mock, & Erbaugh

6. Speilberger State-Trait Anxiety Inventory

7. Gorsuch, & Lushene

وانحراف معیار برای گروه دارای سلامت عمومی پایین، گروه دارای سلامت عمومی بالا و کل به تفیک ارائه شده است.

جدول ۱. میانگین و انحراف معیار متغیرهای پیش‌بین افراد دارای سلامت عمومی پایین، سلامت عمومی بالا و کل

کل		گروه دارای سلامت عمومی بالا		گروه دارای سلامت عمومی پایین		متغیرهای پیش‌بین
انحراف معیار	میانگین	انحراف معیار	میانگین	انحراف معیار	میانگین	
۴	۱۵/۶	۲/۵	۱۷/۰۷	۴/۰۳	۱۴/۶۷	خودمهربانی
۴/۰۱	۱۶/۳۸	۳/۰۵	۱۴/۱۴	۳/۶۴	۱۷/۸	خودقضاؤی
۳/۱۵	۱۱/۵۱	۲/۴۷	۱۳/۲۴	۳/۰۵	۱۰/۴	انسانیت مشترک
۳/۵۱	۱۳/۲۷	۳/۹۴	۱۱/۴۹	۲/۶۷	۱۴/۴۱	انزوا
۳/۵	۱۲/۲۱	۳/۰۲	۱۴/۰۷	۳/۲۷	۱۱/۰۲	ذهن‌آگاهی
۳/۳	۱۳/۳۹	۲/۹۹	۱۱/۴	۲/۸۴	۱۴/۶۶	شناخت پیش از حد

اطلاعات به دست آمده‌ی مربوط به پیش‌فرض‌هایی که برای استفاده از آزمون تحلیل تمیز باید رعایت شود، نشان‌دهنده‌ی این بود که می‌توان در این پژوهش از روش تحلیل تمیز استفاده کرد. آزمون کالموگوف-اسمیرنف و سطوح معنی‌داری آن برای هریک از متغیرهای پیش‌بین به دست آمد که نشان داد تفاوت در همه‌ی متغیرها معنی‌دار نیست. به این معنی که توزیع مشاهده شده با توزیع نرمال تفاوت معنی‌داری ندارد و می‌توان توزیع داده‌های مشاهده شده را نرمال تلقی نمود. براساس یکی از مفروضه‌های نرمال بودن توزیع در تحلیل تمیز، بین متغیرهای تحقیق نباید همبستگی بالا وجود داشته باشد. به منظور بررسی این مفروضه، ماتریس همبستگی بین متغیرهای تحقیق محاسبه گردید که نشان داد متغیرهای پژوهش از همبستگی بالایی با یکدیگر بخوردار نمی‌باشند. علاوه بر آن

کجی^۱ و کشیدگی^۲ توزیع‌ها نیز به دست آمد که شاخص دیگری برای تخمین نرمال بودن توزیع داده‌ها می‌باشد. قدر مطلق ضریب کجی بزرگتر از 3 ، تخطی از نرمال بودن داده‌ها را نشان می‌دهد. قدر مطلق ضریب کشیدگی بزرگتر از 10 در تحلیل داده‌ها مسئله ساز است و قدر مطلق ضریب کشیدگی بزرگتر از 20 مشکل جدی ایجاد می‌کند (کلاین^۳، ۲۰۱۰، به نقل از مرتوی، ۱۳۹۰). با توجه به معیار نرمال بودن، متغیرهای پژوهش همگی دارای قدر مطلق ضریب کجی کوچکتر از 3 و قدر مطلق ضریب کشیدگی کوچکتر از 10 بودند ولذا تخطی از نرمال بودن داده‌ها قابل مشاهده نبود.

برای تجزیه و تحلیل داده‌ها از روش تحلیل ممیز به روش همزمان و گام به گام استفاده شده است. در روش همزمان تمامی متغیرها در تفکیک دو گروه در نظر گرفته می‌شوند و در روش گام به گام همانطور که در جدول ۲ آمده است تعدادی از متغیرها حذف شدند و 2 متغیر کارآمد باقی ماندند. در جدول ۲ اطلاعات مربوط به کارآمدترین متغیرها آمده است.

جدول ۲. خلاصه یافته‌های تحلیل ممیز به روش گام به گام همراه با لامبای ویکلز^۳ متغیر پیش‌بین

دقیق F				۱	۲	۳	۴	۵	متغیرهای وارد شده	۶
معنی داری	۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸		۹
۰/۰۰۱	۱۸۸	۱	۵۷/۱	۱۸۸	۱	۱	۰/۷۶	شناخت بیش از حد		۱
۰/۰۰۱	۱۸۷	۲	۴۱/۰۴	۱۸۸	۱	۲	۰/۶۹	انسانیت مشترک		۲

1. skewness

2. kurtosis

3. Klein

همانگونه که مشاهده می‌شود آماره‌ی F برای هریک از دو متغیر در سطح ۰/۰۰۱ معنادار است.

برای دستیابی به تابعی که به بهترین نحو بتواند دو گروه افراد دارای سلامت عمومی بالا و پایین را از هم تفکیک کند از روش همزمان و گام به گام استفاده شده است. حال این سؤال به وجود می‌آید که بین تابع تشکیل شده با روش گام به گام و روش همزمان از نظر شاخص‌های آماری و صحت طبقه‌بندی چه میزان تفاوت وجود دارد؟
برای پاسخ به این پرسش لازم است که نتایج حاصل از هر دو روش با یکدیگر مقایسه شوند که نتایج این مقایسه در جدول ۳ آمده است.

جدول ۳. مقایسه‌ی شاخص‌های تابع ممیز متعارف به روش همزمان و گام به گام

گام به گام	همزمان	شاخص‌ها
۱	۱	تعداد تابع
۰/۴۴	۰/۴۸	مقدار ویژه
۱۰۰	۱۰۰	درصد واریانس
۰/۵۵۲	۰/۵۷	همبستگی متعارف
۰/۳۱	۰/۳۲	مجذوراتا
۰/۶۹	۰/۶۷	لامبدای ویکلز
۶۸/۰۵	۷۳	مجذورکای
۲	۶	درجه‌ی آزادی
۰/۰۰۱	۰/۰۰۱	معنی‌داری تابع ممیز
-۰/۸۲	-۰/۸۶	در افراد دارای سلامت عمومی بالا
۰/۵۳	۰/۵۵	در افراد دارای سلامت عمومی پایین
%۷۵/۳	%۷۸	درصد صحت پیش‌بینی عضویت گروهی

همانگونه که در جدول ۳ مشاهده می‌شود (هم در تحلیل همزمان که ۶ متغیر با هم وارد تحلیل شدند و هم در روش گام به گام که پس از وارد کردن همه متغیرها، تنها ۲ متغیر در مدل باقی ماندند)، با توجه به مقدار لامبدای کوچک و مجذورکای بالا و

معنی دار، نتیجه می‌شود تابع ممیز به دست آمده از قدرت تشخیصی خوبی برای تبیین واریانس متغیر وابسته یعنی گروه دارای سلامت عمومی بالا و سلامت عمومی پایین برخوردار است. بنابراین، فرضیه‌ی اصلی تأیید می‌شود. برای فهم بهتر اطلاعات جدول ۳ توضیحات زیر ارائه می‌شود:

۱- تعداد تابع: در پژوهش حاضر از آنجا که متغیر ملاک تنها از دو سطح برخوردار است، تنها یک تابع ممیز تشکیل می‌شود.

۲- مقدار ویژه: مقدار ویژه برای دوروش به ترتیب ۰/۴۸ و ۰/۴۴ بود.

۳- درصد واریانس: نشان‌دهنده‌ی درصد واریانسی از متغیر ملاک است که توسط تابع ممیز برآورد شده است. بدیهی است که چون یک تابع ممیز وجود دارد مقدار واریانس ۱۰۰٪ می‌باشد.

۴- همبستگی متعارف و مجدور آن (مجدور اتا): این مقدار در تابع ممیز به روش همزمان ۰/۳۲ و به روش گام به گام ۰/۳۱٪ می‌باشد.

۵- لامبایدای ویلکز: هرچه مقدار لامبایدای ویلکز کمتر باشد، تابع از قدرت تشخیصی بیشتری برخوردار است. با توجه به جدول ۳، این مقدار به روش همزمان برایر با ۰/۶۷ و به روش گام به گام ۰/۶۹٪ می‌باشد که در سطح ۰/۰۱ معنی دار است. در نتیجه فرضیه‌ی اصلی در هر دو روش تأیید می‌شود.

۶- مجدور کای: مجدور کای معنی داری تفاوت بین دو سطح از متغیر وابسته را بر اساس تابع ممیز نشان می‌دهد. هرچه مقدار مجدور کای بیشتر باشد ارزش تابع بیشتر است. با توجه به جدول ۳ این مقدار به روش همزمان ۰/۷۳ و به روش گام به گام ۰/۰۵٪ است. با توجه به جدول این مقدار در سطح ۰/۰۱ معنی دار است که فرضیه‌ی اصلی تأیید می‌شود و می‌توان گفت که تابع ممیز به دست آمده به طور معنی داری از قدرت تشخیصی برای تفکیک دو سطح از متغیر ملاک برخوردار است.

۷- مرکزواره‌ی داده‌ها: مرکزواره‌ی داده‌های هر گروه، همان میانگین نمره‌های پیش‌بین

آن گروه می‌باشد. به عبارت دیگر مرکزواره‌ی داده‌های هرگروه، با قراردادن میانگین متغیرهای پیش‌بین برای هرگروه در تابع ممیزبه دست می‌آید. همانگونه که در جدول ۳ آمده است مرکزواره‌ی داده‌ها برای تابع ممیزبه روش تحلیل همزمان ۰/۸۶ - در گروه دارای سلامت عمومی بالا و ۰/۵۵ در گروه دارای سلامت عمومی پایین و به روش تحلیل گام به گام ۰/۸۲ - در گروه دارای سلامت عمومی بالا و ۰/۵۳ در گروه دارای سلامت عمومی پایین می‌باشد.

۸- درصد صحت پیش‌بینی عضویت گروهی: در تحلیل تمیز صورت گرفته، مطالعه بر روی داده‌هایی انجام شده است که عضویت آن‌ها در گروه دارای سلامت عمومی بالا یا سلامت عمومی پایین از قبل مشخص بوده است. فرایند انجام تحلیل تمیز، منجر به تشکیل تابعی شده است که با استفاده از آن می‌توان عضویت گروهی داده‌ها را مشخص نمود. حال هرچه بین دسته‌بندی صورت گرفته به وسیله تابع به دست آمده، و دسته‌بندی واقعی افراد شکست خورده شباهت بیشتری وجود داشته باشد، تابع تشکیل شده دقیق‌تر و مفید‌تر خواهد بود. با دقت در ردیف درصد صحت پیش‌بینی عضویت گروهی جدول ۳، آشکار می‌شود که تابع ممیزبه دست آمده با روش همزمان، به طور کلی ۷۸ درصد از افراد شکست خورده را به درستی دسته‌بندی نموده است. در روش گام به گام صحت طبقه‌بندی ۷۵/۳٪ است.

در تحلیل تمیز تعداد زیادی متغیر مورد بررسی قرار می‌گیرند که البته تمام این متغیرها از ارزش یکسانی در پیش‌بینی عضویت گروهی داده‌ها برخوردار نمی‌باشند. جهت تشخیص میزان ارزش هر متغیر، دو دسته ضرایب استاندارد و ساختاری برای هر متغیر محاسبه و استفاده می‌شوند. همچنین برای تشکیل دادن تابع موردنظر به ضرایب غیراستاندارد و عدد ثابت نیاز خواهد بود. برای تشکیل دو تابع جهت محاسبه احتمال تعلق هر مورد به هر کدام از گروه‌ها نیز نیاز به محاسبه ضرایب طبقه‌بندی می‌باشد. مجموعه‌ی این ضرایب در جدول ۴ ارائه شده‌اند.

جدول ۴. ضرایب غیراستاندارد و استاندارد، ضرایب ساختاری و

ضرایب طبقه بندی به روش همزمان و گام به گام

روش گام به گام						روش همزمان						متغیرهای پیش‌بین	
ضریب طبقه‌بندی						ضریب طبقه‌بندی							
نیاز سلامت	مغایر پیشین	نیاز سلامت	مغایر پیشین	نیاز سلامت	مغایر پیشین	نیاز سلامت	مغایر پیشین	نیاز سلامت	مغایر پیشین	نیاز سلامت	مغایر پیشین		
-	-	-	-	-	-	۱/۰۹	۱/۰۴	-۰/۴۴	۰/۰۳	۰/۱۴	خودمهربانی		
-	-	-	-	-	-	۱/۲	۱/۰۹	۰/۷۲	۰/۰۸	۰/۲۹	خودقضاوی		
۱/۸۳	۲/۰۹	-۰/۷۴	-۰/۲	-۰/۵۷	۰/۸۹	۱/۱	-۰/۷	-۰/۱۴	-۰/۴۱	انسانیت مشترک			
-	-	-	-	-	-	۰/۶۳	۰/۵۷	۰/۶۴	۰/۰۴	۰/۱۳	انزوا		
-	-	-	-	-	-	۰/۶۲	۰/۷۴	-۰/۶۷	-۰/۰۸	-۰/۲۶	ذهن‌آگاهی		
۲/۱۷	۱/۸۵	۰/۸۳	۰/۲۴	۰/۶۹	۱/۱۲	۰/۹۴	۰/۷۹	۰/۱۳	۰/۳۸	شناخت پیش از حد			
-۲۵/۹۴	-۲۵/۴۰	-	-۰/۸۸	-	-۴۰/۲۱	-۳۸/۷۷	-	-۱/۴۹	-	عدد ثابت			

جدول ۵ پیش‌بینی احتمال عضویت گروهی و نمره‌های ممیز برای ۳ شکست خورده‌ی دارای سلامت عمومی بالا و ۳ شکست خورده‌ی دارای سلامت عمومی پایین را به روشن همزمان نشان می‌دهد.

جدول ۵. پیش‌بینی احتمال عضویت گروهی و نمره‌های ممیز برای ۳ شکست خورده‌ی دارای سلامت عمومی بالا و ۳ شکست خورده‌ی دارای سلامت عمومی پایین به روشن همزمان

ردیف	گروه واقعی	گروه پیش‌بینی شده	احتمال تعلق به گروه سلامت عمومی بالا	احتمال تعلق به گروه سلامت عمومی پایین	نمره ممیز
۲۱	سلامت عمومی بالا	سلامت عمومی بالا	۰/۶۹	۰/۳۱	-۱/۰۳
۴۵	سلامت عمومی بالا	سلامت عمومی پایین	۰/۴۳	۰/۵۷	-۰/۲۶
۶۸	سلامت عمومی بالا	سلامت عمومی بالا	۰/۵۷	۰/۴۳	-۰/۶۷
۹۴	سلامت عمومی پایین	سلامت عمومی بالا	۰/۷	۰/۳	-۱/۰۶
۱۶۶	سلامت عمومی پایین	سلامت عمومی پایین	۰/۰۶	۰/۹۴	۱/۵۳
۱۸۰	سلامت عمومی پایین	سلامت عمومی بالا	۰/۵۸	۰/۴۲	-۰/۷

برای آزمودن فرضیه‌های فرعی شماره‌ی ۱ تا ۶ از آزمون برابری میانگین‌ها در دو گروه دارای سلامت عمومی بالا و سلامت عمومی پایین و همچنین آزمون تحلیل ممیزبه صورت تفکیکی استفاده شده است. نتایج آزمون برابری میانگین‌ها در جدول ۶ و نتایج آزمون‌های تحلیل ممیزتفکیکی در جدول ۷ ارائه شده است. معنی دار بودن هر مقایسه در جدول ۶ نشان‌دهنده‌ی وجود تفاوت بین دو گروه در متغیر پیش‌بین مربوطه است و موجب تأیید فرضیه‌های فرعی شماره‌ی ۱ تا ۱۲ می‌شود.

جدول ۶. آزمون برابری میانگین گروه افراد دارای سلامت عمومی بالا و گروه سلامت عمومی پایین

مقیاس‌ها	لامبدا ویلکز	F آماره	درجه آزادی ۱	درجه آزادی ۲	معنی داری
خودمهربانی	۰/۹۱	۱۷/۶	۱	۱۸۸	۰/۰۰۱
خودقضاوی	۰/۸	۴۶/۶۵	۱	۱۸۸	۰/۰۰۱
انسانیت مشترک	۰/۸	۴۵/۲۲	۱	۱۸۸	۰/۰۰۱
ازوا	۰/۸۳	۳۷/۱۲	۱	۱۸۸	۰/۰۰۱
ذهن‌آگاهی	۰/۸۱	۴۱/۴۸	۱	۱۸۸	۰/۰۰۱
شناخت بیش از حد	۰/۷۶	۵۷/۱	۱	۱۸۸	۰/۰۰۱

در آزمون برابری میانگین‌ها، ضریب لامبدا کوچک و مقدار F بزرگ و سطح معنی‌داری مربوطه، مشخص می‌سازد که تفاوت بین دو گروه افراد شکست خورده‌ی دارای سلامت عمومی بالا و سلامت عمومی پایین، در متغیرهای خودمهربانی، خودقضاوی، انسانیت مشترک، ازوا، ذهن‌آگاهی و شناخت بیش از حد در سطح ۰/۰۰۱ معنادار است. بنابراین همه‌ی فرضیه‌ها تأیید می‌گردند.

تحلیل ممیز به صورت تفکیکی به این معناست که آیا هر کدام از متغیرها به تنها ی قادر به پیش‌بینی عضویت گروهی می‌باشند یا خیر.

جدول ۷. نتایج آزمون‌های تحلیل ممیزبه صورت تفکیکی

با توجه به آنچه که در جدول ۷ آمده است مشخص است که با توجه به لامبادای کوچک و سطح معنی‌داری کمتر از ۰/۰۵، توابع خودمهربانی، خودقضاوی، انسانیت مشترک، انزوا، ذهن‌آگاهی و شناخت بیش از حد معنادار هستند و این توابع به صورت جداگانه از قدرت تشخیص و تفکیک برای تبیین متغیر وابسته یعنی عضویت گروهی در دو سطح افراد شکست خورده‌ی دارای سلامت عمومی بالا و سلامت عمومی پایین برخوردار هستند. توجه به نتایج آزمون برابری میانگین‌ها و نتایج آزمون تحلیل تمیز تفکیکی نشان می‌دهد که نتایج هر دو آزمون یکسان است.

بحث و نتیجه‌گیری

درست است که به طور مستقیم پژوهشی تحت عنوان رابطه‌ی خودشفقتی با وضعیت سلامت عمومی ناشی از شکست عاطفی انجام نگرفته است اما تحقیقاتی در رابطه با خودشفقتی و ابعاد مربوط به سلامت عمومی انجام شده است که با استناد به آن‌ها به خوبی می‌توان نتایج به دست آمده در این پژوهش را تبیین کرد.

پژوهش‌های گیلبرت و پراکتر (۲۰۰۶)، نف (۲۰۰۳ ب)، نف، کریک‌پاتریک و ریود (۲۰۰۷)، نف، ریود و کریک‌پاتریک (۲۰۰۷)، نف (۲۰۰۳ آ) نف و همکاران (۲۰۰۵) و یارنل و نف (۲۰۱۲) نتایجی را به دست آورده‌اند که به طور ضمنی هر کدام از این تحقیقات تأیید کننده‌ی نتایج به دست آمده در این پژوهش هستند. پژوهش یارنل و نف (۲۰۱۲) بیانگر این بود هر چه سطح خودشفقتی در فردی بالاتر باشد، آن فرد اصالت بیشتر و سطوح پایین تراشتفتگی عاطفی را در موقعیت‌های پراسترس نشان خواهد داد. گیلبرت و پراکتر (۲۰۰۶) نیز خاطرنشان کرده‌اند که خودشفقتی بهبود سلامت روان شناختی را با گذشت زمان پیش‌بینی می‌کند. پژوهش نف (۲۰۰۳ ب) و نف، کریک‌پاتریک و ریود (۲۰۰۷) نشان داد افراد با سطوح بالاتر خودشفقتی سطوح پایین ترافسردگی، اضطراب، نشخوار فکری و سرکوب فکر را در مقایسه با افرادی که فاقد خودشفقتی هستند گزارش می‌دهند.

زمانی که فردی در روابط عاشقانه اش شکست می‌خورد نوع برخوردی که با خودش دارد و میزان گذشت و مهربانی اش نسبت به خودش وضعیت سلامت عمومی او را تعیین می‌کند. اشتغال ذهنی داشتن با خودقضاوی‌هایی مانند: "همه این‌ها تقصیر من است، من شریکم را از دست داده‌ام، ای کاش می‌توانستم همان چیزی باشم که او می‌خواست، من باید متفاوت عمل می‌کرم" سلامت عمومی شخص را که بنا به پرسشنامه‌ی سلامت عمومی گلدبگ افسردگی، اضطراب، مشکل در خواب و اختلال در عملکرد اجتماعی را شامل می‌شود، تحت تأثیر قرار می‌دهد. نتیجه‌ی این پژوهش نشان داد که افراد خودشفقت‌تر مواجهه بهتری با شکست عاطفی دارند و به تبع آن نیز سلامت عمومی بهتری دارند. افرادی که در این پژوهش نمره‌های بالایی در خودشفقتی کسب کردند در حقیقت افرادی هستند که با خودشان با مهربانی و توجه رفتار می‌کنند. دست به قضاوت و خودداری نمی‌زنند و شکست‌شان را به عنوان تجربه‌ای مشترک که ممکن است برای هر کسی پیش بیاید می‌بینند، احساس جدایی نمی‌کنند و احساس نمی‌کنند متفاوت از تمام دنیا هستند و تنها فقط خودشان هستند که دچار شکست شده‌اند. به طور متعادلی به احساسات منفی‌شان توجه می‌کنند، نه آن را سرکوب می‌کنند و نه به طور کامل در آن غرق می‌شوند به گونه‌ای که آن را با خودشان به سراسر زندگی‌شان بکشانند که مجموعه‌ی این طرز فکر در این افراد باعث می‌شود اضطراب و افسردگی را تجربه نکنند و در پی آن هم به نشخوار فکری در مورد شکست، مشکل در خواب و مختل شدن روابط اجتماعی دچار نشوند. همین ویژگی‌های درونی افراد خودشفقت در این پژوهش، به آن‌ها کمک می‌کند تا با شکست عشقی‌شان کنار بیایند و در نهایت از نظر سلامت عمومی در وضعیت بهتری قرار داشته باشند. افراد شکست خورده که سلامت عمومی بهتری دارند، تشخیص می‌دهند که افکار و احساسات آن‌ها فقط - افکار و احساسات - هستند و به خودشان کمک می‌کنند از باورهای بی‌چون و چرا که آن‌ها را بی‌ارزش می‌کنند رها شوند، چون توانایی ذهن‌آگاه بودن این افراد آن‌ها را قادر می‌سازد که به افکار و احساسات دردناک خود توجه کنند و آن‌ها را همان‌طوری که هستند بدون سرکوب یا اجتناب آن‌ها

بیینند (نف، ۲۰۰۳ آ). همچنین داشتن این عقیده که شکست جزء لاینفک زندگی و بخشی از طبیعت انسان است آن‌ها را در برابر صدمات ناشی از شکست عشقی مانند افسردگی، اضطراب، مشکل خواب و اختلال در عملکرد اجتماعی، بیشتر محفوظ نگه می‌دارد. دو خرده مقیاس انسانیت مشترک و شناخت بیش از حد نقش بیشتری در معادله گیش بینی داشتنند. "انسانیت مشترک" نیاز به پذیرش این نکته را دارد که درد و رنج یکی از ویژگی‌های جهان‌شمول و تعریف‌کننده انسان است؛ انسان فانی، آسیب‌پذیر و در معرض ابتلاء کاستی‌هایی است. انسانیت مشترک هم در مقابل مؤلفه‌ی انزوا است. این ویژگی‌ها برای نشان دادن توانایی فرد برای مشاهده‌ی شکست‌ها و سختی‌های خود به عنوان بخشی از تجربه‌ی انسانی معمول با داشتن استعداد رجوع کردن به خود و قضاوت منصفانه‌ی احساسات، به خصوص در تجارب ناراحت کننده، با هم در تعامل هستند (نف، ۲۰۰۳ آ). همچنین شناخت بیش از حد تمایل به مبالغه در میزان درد و رنج شخصی است. به این معنی که فرد در واکنش‌های احساسی ذهنی خویش غرق می‌شود که برای اورهایی از این وضعیت و در پیش گرفتن دیدگاه عینی تر دشوار است (بنت- گلمن، ۲۰۰۱، به نقل از نف، ۲۰۰۳ ب). در نتیجه این ویژگی‌ها سلامت عمومی فرد را تحت تاثیر قرار می‌دهند.

از جمله محدودیت‌های مورد نظر در این پژوهش می‌توان به پنهان بودن جامعه‌ی دانشجویان دارای شکست عاطفی که امکان استفاده از نمونه‌گیری تصادفی را میسر نکرد اشاره کرد. از آنجا که این تحقیق بر روی دانشجویان دختر صورت گرفت، نمی‌توان آن را به پسران و حتی دیگر ارشاد دختر جامعه تعمیم داد. پیشنهاد می‌شود که نقش پیش‌بین بودن سایرویژگی‌های شخصیتی مانند خوشبینی و اعتماد به نفس بر نشانه‌های ضربه‌ی عشق مورد بررسی قرار گیرد و همچنین پژوهش‌های بیشتری در زمینه‌ی شکست روابط عاشقانه در جامعه‌ی ما برای شناخت هرچه بیشتر مسائل پنهانی فرهنگی و دینی و دیگر ابعاد مؤثر در این واقعه انجام شود. از سوی دیگر برای استفاده‌ی کاربردی پیشنهاد

می‌شود که نتایج این تحقیق به صورت آزمایشی و به شکل آموزش متغیرهای تمیزدهنده مقابله با شکست عشقی در افراد دارای تجربه‌ی شکست انجام شود، تا تأیید قطعی اثربخشی این متغیرها صورت پذیرد و همچنین نتایج پژوهش توسط مشاوران مراکز دانشگاهی به منظور کار با افراد دارای شکست رابطه‌ی عاشقانه مورد استفاده قرار گیرد.

منابع

- تقوی، محمدرضا (۱۳۸۰). بررسی روایی و اعتبار پرسشنامه‌ی سلامت عمومی. *مجله‌ی روانشناسی*, ۳۸۱-۳۹۸، ۲۰.
- حسینی، نرگس؛ احقر، قدسی؛ اکبری، ابوالقاسم؛ شریفی، نسترن؛ زیرنظر پاشا شریفی، حسن (۱۳۸۷). *پرسشنامه‌های پژوهشی در زمینه‌ی روان‌شناسی، مشاوره، علوم تربیتی و جامعه‌شناسی*. تهران: انتشارات سخن.
- مرتوی، ذکرالله (۱۳۹۰). رابطه‌ی علی محبیت یادگیری سازنده‌گرای ادراک شده و عملکرد ریاضی با میانجی‌گری جهت‌گیری درونی هدف، ارزش تکلیف، نگرش نسبت به ریاضی و خودکارآمدی ریاضی در دانش‌آموختان پسر سال سوم دبیرستانی شهر اهواز، پایان‌نامه‌ی دکتری تخصصی روان‌شناسی تربیتی، دانشکده‌ی علوم تربیتی و روان‌شناسی، دانشگاه شهید چمران اهواز.
- Bisconti, T. L., Bergeman, C. S., & Boker, S. M. (2004). Emotional well-being in recently bereaved widows: A dynamical systems approach. *Journals of Gerontology Series B: Psychological Sciences and Social Sciences*, 59, 158-167
- Boelen, P. A., Reijntjes, A. (2009). Negative cognitions in emotional problems following romantic relationship break-ups. *Stress and Health*, 25, 11-19.
- Brown, K. W., & Ryan, R. M. (2003). The benefits of being present: Mindfulness and its role in psychological well-being. *Journal of Personality and Social Psychology*, 84, 822-848.
- Davis, D., Shaver, P. R., & Vernon, M. L. (2003). Physical, Emotional, and Behavioral Reactions to Breaking Up: The Roles of Gender, Age, Emotional Involvement, and Attachment Style. *The Society for Personality and Social Psychology*, 7, 871-884.
- Donald, M., Dower, J., Correa-Velez, I., & Jones, M. (2006). Risk and protective factors for medically serious suicide attempts: A comparison of hospital based with population-based samples of young adults. *Australian and New Zealand Journal of Psychiatry*, 40, 87-96.
- Eastwick, P. W., Finkel, E. J., Krishnamurti, T., & Loewenstein, G. (2007).

- Mispredicting distress following romantic breakup: Revealing the time course of the affective forecasting error. *Journal of Experimental Social Psychology*, 44(3), 800- 807.
- Field, T. (2011). Romantic Breakups, Heartbreak and Bereavement. *Psychology*, 2(4), 382-387.
  - Field, T., Diego, M., Pelaez ,M., Deeds, O., & Delgado, J. (2009). Breakup distress in university students. *Adolescence*, 44, 705-727.
  - Fisher, H. E., Brown, L. L., Aron, A., Strong, G., & Mashek, D. (2010). Reward, addiction, and emotion regulation systems associated with rejection in love. *Journal of Neurophysiology*, 104, 51-60.
  - Fleming, C. B., White, H. R., Oesterle, S., Haggerty, K. P., & Catalano, R. F. (2010). Romantic relationship status changes and substance use among 18-to 20-year olds. *Journal of Studies on Alcohol and Drug*, 71, 847-856.
  - Gilbert, P., & Procter, S. (2006). Compassionate mind training for people with high shame and self criticism: Overview and pilot study of a group therapy approach. *Clinical Psychotherapy*, 13, 353-379.
  - Gilbert, P., Baldwin, M. W., Irons, C., Baccus, J. R., & Palmer, M. (2006). Self-criticism and self-warmth: An imagery study exploring their relation to depression. *Journal of Cognitive Psychotherapy*, 20, 183-200.
  - Gilbert, S. P., & Sifers, S. K. (2011). Bouncing Back from a Breakup: Attachment, Time Perspective, Mental Health, and Romantic Loss. *Journal of College Student Psychotherapy*, 25, 295-310.
  - Kiecolt-Glaser, J. K., & Newton, T. L. (2001). Marriage and health: His and hers. *Psychological Bulletin*, 127: 472-503.
  - Kiecolt-Glaser, J. K., Fisher, L. D., Ogrocki, P., Stout, J. C., Speicher, C. E., & Glaser, R. (1987). Marital quality, marital disruption, and immune function. *Psychosomatic Medicine*, 49, 13-34.
  - McDermott, O. D., Prigerson, H. G., Reynolds, C. F. III, Houck, P. R., Dew, M. A., Hall, M. Mazumdar, S., Buysse, D. J., Hoch, C. C., & Kupfer, D. H. (1997). Sleep in the wake of complicated grief symptoms: An exploratory study. *Biological Psychiatry*, 41, 710-716.
  - Monroe, S. M., Rohde, P., Seeley, J. R., & Lewinsohn, P. M. (1999). Life events and depression in adolescence: Relationship loss as a prospective risk factor for the onset of Major Depressive Disorder. *Journal of Abnormal Psychology*, 108, 606-614.
  - Morgan, H. J., & Shaver, P. R. (1999). Attachment Processes and Commitment to Romantic Relationships. *Handbook of Interpersonal Commitment and Relationship Stability*, edited by Jeffrey M. Adams and Warren H. Jones. Kluwer Academic plenum Publishers, New York.
  - Neff, K. D. (2003a). Self Compassion: An Alternative Conceptualization of a Healthy Attitude Toward Oneself. *Self and Identity*, 2 (2), 85-101.
  - Neff, K. D. (2003b). The Development and Validation of a Scale to Measure Self-Compassion. *Self and Identity*, 2(3), 223-250.
  - Neff, K. D., & Rude, S. S., & Kirkpatrick, K. (2007). An examination of self-compassion in relation to positive psychological functioning and personality

- traits. *Journal of Research in Personality*, 41, 908-916.
- Neff, K. D., Hsieh, Y., & Dejittirat, K. (2005). Self-compassion, achievement goals, and coping with academic failure. *Self and Identity*, 4, 263-287.
  - Neff, K. D., Kirkpatrick, K., & Rude, S. S. (2007). Self-compassion and its link to adaptive psychological functioning. *Journal of Research in Personality*, 41, 139-154.
  - Prigerson, H., & Jacobs, S. (2001). Traumatic grief as a distinct disorder: A rationale, consensus criteria, and a preliminary empirical test. In M. S. Stroebe, R. O. Hansson, W. Stroebe and H. Schut, (Eds.), *Handbook of bereavement research: consequences, coping, and care*. Washington, DC: American Psychological Association, 613-645.
  - Primeau, J. E. (2013). Romantic Breakup and College Student Adjustment: Attachment Dimensions, Patterns of Grief, and Sex. A Dissertation Submitted to the Faculty of Purdue University. In Partial Fulfillment of the Requirements for the Degree of Doctor of Philosophy.
  - Raphael, B., Minkov, C., & Dobson, M. (2001). Psychotherapeutic and pharmacological intervention for bereaved persons. In M. S. Stroebe, R. O. Hansson, W. Stroebe and H. Schut, (Eds.), *Handbook of be-reavement research: Consequences, coping, and care*. Washington, DC: American Psychological Association, 587-612.
  - Ratto, N. (2007). *The role of attachment style with mother and father in adolescents' ways of coping with a romantic break up*. Presented in Partial Fulfillment of the Requirements for the Degree of Master of Arts (Psychology) at Concordia University Montreal, Quebec, Canada. 1-79.
  - Rhoades, G. K., Kamp Dush, C. M., Atkins, D. C., Stanley, S. M., & Markman, H. J. (2011). Breaking up is hard to do: the impact of unmarried relationship dissolution on mental health and life satisfaction. *Journal of Family Psychology*; 25, 366–374.
  - Sbarra, D. A. (2006). Predicting the onset of emotional recovery following nonmarital relationship dissolution: Survival analyses of sadness and anger. *Personality and Social Psychology Bulletin*, 32, 298–312.
  - Sbarra, D. A., & Emery, R. E. (2005). The emotional squeal of nonmarital relationship dissolution: analysis of change and intraindividual variability over time. *Personal Relationships*, 12, 213–232.
  - Sbarra, D. A., Law, R. W., Portley, R. M. (2011). Divorce and death: A meta-analysis and research agenda for clinical, social, and health psychology. *Perspect Psychosis*, 6, 454–474.
  - Taylor, F., & Bryant, R. A. (2007). The tendency to suppress inhibiting thoughts, and dream rebound. *Behavior Research and Therapy*, 45, 163-168
  - Yarnell, L. M., & Neff, K. D. (2012). Self-compassion, Interpersonal Conflict Resolutions, and Well-being. *Self and Identity*, 1, 1-14.